MINISTERSTVO
INVESTÍCIÍ, REGIONÁLNEHO ROZVOJA
A INFORMATIZÁCIE
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Číslo: 009746/2020/ODPTMS-0001

Štatút
Stálej komisie pre etiku a reguláciu umelej inteligencie
v znení dodatku č. 1 zo dňa 10. februára 2021

Článok 1
Úvodné ustanovenia

/1/ Štatút Stálej komisie pre etiku a reguláciu umelej inteligencie[1]) (ďalej len „štatút“) upravuje zriadenie, pôsobnosť, zloženie, vznik a zánik členstva a spôsob zasadnutia Stálej komisie pre etiku a reguláciu umelej inteligencie (ďalej len „stála komisia“).

/2/ Tento štatút je záväzný pre všetkých členov stálej komisie.

Článok 2
Zriadenie, pôsobnosť a princípy stálej komisie

/1/ Stálu komisiu zriaďuje minister podľa čl. 5 ods. 2 písm. h) Organizačného poriadku Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky zo dňa 01.10.2020 na základe opatrenia 4.2.4 Akčného plánu digitálnej transformácie Slovenska na roky 2019-2022 schváleného uznesením vlády SR č. 337 zo dňa 3. júla 2019.

/2/ Stála komisia je nezávislý odborný a poradný orgán Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) na posudzovanie etických, sociálno-spoločenských a právnych otázok vznikajúcich pri výskume, vývoji, nasadzovaní a využívaní technológií využívajúcich prvky a systémy umelej inteligencie alebo technológií s vysokým potenciálom využitia prvkov a nástrojov umelej inteligencie v budúcnosti.

/3/ Stála komisia v rámci svojej pôsobnosti plní svoje úlohy na základe tohto štatútu alebo na žiadosť ministra

a) vypracúva a prijíma stanoviská k etickým otázkam vznikajúcich pri posudzovaní etických aspektov výskumu, vývoja, nasadzovania a využívania technológií s prvkami a systémami umelej inteligencie alebo technológií s vysokým potenciálom využitia prvkov a nástrojov umelej inteligencie, berúc do úvahy okrem iného aj etické usmernenia zvyšujúce dôveryhodnosť umelej inteligencie, vydané expertnou komisiou na vysokej úrovni pre umelú inteligenciu,[2])

[1]) Na účel stálej komisie sa pod pojmom „umelá inteligencia“ rozumie súbor technológií, ktoré sa skladajú z dát, algoritmov a výpočtového výkonu.
[2] Etické usmernenia vydané Európskou komisiou: https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/ethics-guidelines-trustworthy-ai

b) pripravuje podklady, analýzy a odporúčania k právnym predpisom, najmä vo vzťahu k etickým aspektom vznikajúcim pri výskume, vývoji, nasadzovaní a využívaní technológií využívajúcich prvky a systémy umelej inteligencie alebo technológií s vysokým potenciálom využitia prvkov a nástrojov umelej inteligencie,
c) spracováva a pripomienkuje koncepčné materiály v otázkach etických aspektov a regulačného rámca umelej inteligencie a technológií, ktoré umelú inteligenciu využívajú alebo v blízkej dobe majú vysoký potenciál ju využívať,
d) posudzuje etické, sociálno-spoločenské a právne princípy využívania umelej inteligencie, ako je napríklad férový prístup k technológiám pre všetky vrstvy obyvateľstva (spravodlivosť, nediskriminácia), transparentnosť a kontrolovateľnosť systémov s využitím umelej inteligencie, zrozumiteľnosť základných princípov fungovania pre široké vrstvy obyvateľstva (uplatňovanie princípov vedomého súhlasu), princíp nespôsobenia ujmy (napríklad na majetku, zdraví, sociálnom statuse, atď.), zodpovednosť za budúcnosť, posudzovanie toho, či existujú rozhodnutia, ktoré by umelá inteligencia nemala vykonávať alebo rozhodnutia, ktoré môžu mať pozitívny dopad len na časť obyvateľstva, s negatívnym vplyvom na iné spoločenské skupiny,
e) zaoberá sa otázkami budovania dôveryhodných inteligentných systémov a možnosťami ako zvýšiť pozitívne vnímanie a dôveru verejnosti k umelej inteligencii,
f) spolupracuje s etickými výbormi, inštitútmi, organizáciami a obdobnými komisiami na národnej a medzinárodnej úrovni zaoberajúcimi sa spoločensko-sociálnymi a právnymi dopadmi umelej inteligencie a technológií, ktoré umelú inteligenciu využívajú alebo v blízkej dobe majú vysoký potenciál ju využívať, najmä v členských štátoch EÚ a jej inštitúcií, OECD a ostatných medzinárodných organizáciách, ktorých je Slovenská republika členom,
g) podieľa sa na verejnej diskusii k aktuálnym témam etiky a nastavenia vhodného regulačného rámca umelej inteligencie, a to aj prostredníctvom informačných kampaní a vzdelávacích aktivít určených pre odbornú alebo laickú verejnosť, a
h) rokuje o návrhoch jednotlivých členov stálej komisie.

/4/ Predseda stálej komisie posúdi podnety a žiadosti o vykonanie parciálnej úlohy alebo vypracovanie stanoviska v rámci pôsobnosti stálej komisie aj od iných orgánov verejnej správy alebo organizácií akým je ministerstvo.

/5/ Stála komisia pri svojej práci rešpektuje hodnoty a princípy ochrany ľudských práv, najmä tie, ktoré uznáva Slovenská republika, Európska únia, Rada Európy a Organizácia spojených národov. Stála komisia rešpektuje a uplatňuje Ústavu Slovenskej republiky a zákony Slovenskej republiky, ako aj ďalšie významné dohovory a deklarácie, najmä Všeobecnú deklaráciu ľudských práv, Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd, Chartu základných práv Európskej únie a ostatných zákonov rovnakého charakteru.

Článok 3
Zloženie a členstvo v stálej komisii

/1/ Stála komisia je kolektívnym orgánom a členstvo v nej je nezastupiteľné a čestné.

/2/ Členov stálej komisie vymenúva a odvoláva minister tak, aby sa zabezpečilo pluralitné posúdenie etických, sociálno-spoločenských a právnych aspektov vznikajúcich pri výskume, vývoji, nasadzovaní a používaní technológií využívajúcich prvky a systémy umelej inteligencie alebo technológií s vysokým potenciálom využitia prvkov a nástrojov umelej inteligencie. Členmi stálej komisie sú odborníci z rôznych profesií zo súkromného a verejného sektora, ale aj z akademického prostredia, ktorých odbornosť sa vyžaduje pre činnosť stálej komisie, napríklad z oblasti prírodných a technických vied (napr. matematika, informatika, informačné systémy, kybernetika), humanitných vied (napr. etika, filozofia, teológia), ale aj sociálnych, ekonomických a právnych vied (napr. právo, psychológia, sociológia) a iných oblastí.

/3/ Podmienkou členstva v stálej komisii je

a) písomný súhlas navrhovanej osoby s menovaním za člena stálej komisie,
b) písomný súhlas so zverejnením titulu, mena, priezviska, pracoviska a informácie o členstve v stálej komisii,
c) bezúhonnosť,
d) písomný záväzok mlčanlivosti o všetkých skutočnostiach, o ktorých sa navrhovaná osoba dozvie pri výkone svojej funkcie; povinnosť mlčanlivosti sa nevzťahuje na prípady, ak sa tieto skutočnosti oznamujú so súhlasom toho, koho sa týkajú,
e) písomný záväzok oznámiť ministerstvu skutočnosti, ktoré predstavujú alebo by mohli predstavovať konflikt záujmov[3)].

/4/ Funkčné obdobie člena stálej komisie je päťročné a vzniká dňom účinnosti vymenovania, ak nie je v menovacom dekréte uvedené inak. Členstvo v stálej komisii zaniká:

a) uplynutím funkčného obdobia,
b) písomným vzdaním sa členstva v stálej komisii,
c) odvolaním člena ministrom,
d) smrťou člena alebo vyhlásením za mŕtveho,
e) právoplatným rozhodnutím súdu, ktorým sa obmedzuje spôsobilosť člena stálej komisie na právne úkony v rozsahu potrebnom na výkon členstva,
f) ukončením činnosti stálej komisie.

/5/ Minister odvolá člena stálej komisie, ak

a) si člen stálej komisie opakovane nesplní povinnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. a),
b) si člen stálej komisie nesplní svoju povinnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. b),
c) člen stálej komisie poruší svoju povinnosť podľa čl. 5 ods. 3,
d) ak bol člen stálej komisie právoplatne odsúdený za úmyselný trestný čin, alebo mu bol právoplatne uložený trest odňatia slobody,
e) v iných riadne odôvodnených prípadoch, najmä ak nie sú splnené podmienky podľa odseku 3.

/6/ Zasadnutí stálej komisie sa môže zúčastňovať minister alebo jeho poverený zástupca, generálny riaditeľ sekcie digitálnej agendy, ktorí majú právo vyjadrovať sa k prerokovávaným otázkam bez hlasovacieho práva.

/7/ Zasadnutí stálej komisie sa na pozvanie predsedu stálej komisie môže zúčastniť aj pozorovateľ alebo zástupca inej organizácie vrátane orgánov verejnej správy. Uvedené osoby majú právo sa podieľať na činnosti stálej komisie v priznanom rozsahu, pričom nemajú hlasovacie právo a majú povinnosti podľa článku 5 ods. 1 písm. b) a článku 5 ods. 3.

Článok 4
Nezávislosť stálej komisie a jej členov

Člen stálej komisie koná slobodne, podľa svojho svedomia, nie je viazaný príkazmi, pokynmi alebo odporúčaniami žiadnej organizácie, združenia, platformy alebo akejkoľvek inej právnickej alebo fyzickej osoby a je nezávislý od politických, ekonomických a iných vplyvov, ktoré by ho mohli viesť pri výkone funkcie ku konaniu, ktoré je v rozpore s princípmi fungovania stálej komisie.

[3] Konflikt záujmov znamená aj *"konflikt medzi verejnou funkciou a súkromnými záujmami verejného činiteľa, keď má verejný činiteľ súkromné záujmy, ktoré by mohli nepatrične ovplyvniť vykonávanie jeho služobných úloh a povinností"* (definícia OECD).

Článok 5
Povinnosti členov stálej komisie

/1/ Člen stálej komisie je povinný
   a) zúčastňovať sa na zasadnutiach a ďalšej práci stálej komisie,
   b) oznámiť skutočnosti, ktoré predstavujú alebo by mohli predstavovať konflikt záujmov; ak je člen stálej komisie v konflikte záujmov s posudzovaním konkrétnej témy, nesmie sa zúčastniť na posudzovaní a na prijímaní stanoviska stálej komisie.

/2/ Skutočnosti uvedené v odseku 1 písm. b) oznámi člen stálej komisie písomne ministerstvu a predsedovi stálej komisie bez zbytočného odkladu.

/3/ Členovia stálej komisie sú povinní zachovávať mlčanlivosť o všetkých skutočnostiach, o ktorých sa dozvedeli svojou účasťou na činnosti stálej komisie alebo v súvislosti s ňou a ktoré v záujme stálej komisie nemožno oznamovať iným osobám.

Článok 6
Predseda a podpredseda stálej komisie

/1/ Predsedu a podpredsedu stálej komisie vymenúva a odvoláva minister na základe návrhu nadpolovičnej väčšiny všetkých členov stálej komisie.

/2/ Funkčné obdobie predsedu a podpredsedu je päťročné.

/3/ Predseda stálej komisie riadi stálu komisiu a plní najmä tieto úlohy
   a) zastupuje stálu komisiu navonok,
   b) zvoláva a vedie zasadnutia stálej komisie,
   c) riadi činnosť stálej komisie v období medzi zasadnutiami,
   d) pripravuje materiály a program na zasadnutie stálej komisie, overuje správnosť zápisnice,
   e) predkladá na základe požiadavky ministerstva podklady o činnosti stálej komisie za predchádzajúci kalendárny rok alebo ad hoc na základe požiadavky ministra,
   f) predseda rozhoduje o konflikte záujmov členov pracovnej skupiny.

/4/ Podpredseda zastupuje predsedu v čase jeho neprítomnosti alebo v prípade jeho objektívnej nemožnosti vykonávať úlohy podľa tohto štatútu v plnom rozsahu práv a povinností predsedu.

Článok 7
Pracovné skupiny stálej komisie

/1/ Na plnenie konkrétnych úloh komisia zo svojich členov vytvára pracovné skupiny, ktoré predkladajú závery a výsledky svojej činnosti zasadnutiu stálej komisie.

/2/ Členov pracovných skupín určuje predseda stálej komisie na návrh členov stálej komisie.

/3/ Pracovné skupiny vytvorené podľa štatútu stálej komisie zanikajú splnením úloh, na ktoré boli zriadené.

Článok 8
Sekretariát stálej komisie

/1/ Funkciu sekretariátu stálej komisie plní odbor digitálnych politík a medzinárodnej spolupráce sekcie digitálnej agendy ministerstva.

/2/ Sekretariát stálej komisie zabezpečuje administratívne úlohy spojené s činnosťou stálej komisie na základe pokynov predsedu stálej komisie alebo ex offo v rámci pôsobnosti ministerstva. Medzi jeho hlavné úlohy patrí najmä

a) zúčastňovať sa na zasadnutiach stálej komisie,
b) viesť záznamy o činnosti stálej komisie,
c) na základe pokynu predsedu stálej komisie zabezpečovať zasadnutia stálej komisie po organizačno-technickej stránke,
d) pripravovať pozvánku a materiály na zasadnutia stálej komisie a tieto zasielať členom stálej komisie,
e) vyhotovovať zápisnice zo zasadnutí stálej komisie, závery, stanoviská a odporúčania a tieto distribuovať členom stálej komisie,
f) zasielať materiály a dokumenty elektronicky na vyjadrenie členom stálej komisie,
g) zabezpečovať komunikáciu s členmi stálej komisie, tok informácií a dokumentov pre efektívnu činnosť stálej komisie,
h) na základe pokynu predsedu stálej komisie a po dohode s predstaviteľmi ministerstva zverejňovať aktuálne informácie súvisiace s činnosťou stálej komisie na webovom sídle ministerstva,
i) vykonávať ďalšie činnosti podľa pokynov predsedu stálej komisie,
j) viesť aktuálny zoznam členov stálej komisie.

Článok 9
Zasadnutia stálej komisie

/1/ Stála komisia zasadá spravidla štyrikrát ročne.

/2/ Zasadnutia stálej komisie zvoláva predseda stálej komisie formou elektronickej pozvánky. Zasadnutia vedie predseda stálej komisie.

/3/ Predseda stálej komisie je povinný zvolať najneskôr do 7 pracovných dní odo dňa doručenia návrhu predsedovi zasadnutie stálej komisie na návrh ministra, ním povereného zástupcu alebo tretiny členov stálej komisie.

/4/ Zasadnutia stálej komisie a materiály zo zasadnutia sú neverejné, v odôvodnených prípadoch môže povoliť predseda stálej komisie výnimku.

/5/ Zasadnutia stálej komisie môžu prebiehať aj online prostredníctvom telekomunikačných platforiem, pričom tento spôsob realizácie zasadnutia sa považuje za riadne zasadnutie.

/6/ Návrh programu zasadnutia stálej komisie spolu s príslušnými podkladmi predkladá predseda stálej komisie. Pozvánka na zasadnutie, program zasadnutia a relevantné dokumenty sú v elektronickej alebo listinnej podobe rozoslané členom stálej komisie spravidla a pokiaľ je to možné najmenej 5 pracovných dní pred zasadnutím stálej komisie, v prípade naliehavosti termínu aspoň 2 pracovné dni pred zasadnutím stálej komisie. Ktorýkoľvek člen stálej komisie môže iniciatívne navrhnúť nový bod programu. O zaradení bodu do programu zasadnutia rozhoduje predseda stálej komisie.

/7/ Stála komisia rokuje, ak je prítomná fyzicky alebo online nadpolovičná väčšina všetkých jej členov.

/8/ Člen sa zasadnutia stálej komisie zúčastňuje osobne (nezastupiteľne) a svoju prípadnú neúčasť na zasadnutí stálej komisie oznámi predsedovi stálej komisie najneskôr 24 hodín pred jej zasadnutím.

/9/ V prípade potreby môže predseda stálej komisie povoliť účasť osobám, ktoré nie sú členmi stálej komisie, okrem osôb uvedených v čl. 3 ods. 7. Stála komisia si môže, najmä pri riešení niektorých závažných odborných otázok v odôvodnených prípadoch prizvať odborníkov rôznych vedeckých špecializácií (ďalej len „expert"), ktorý má právo vyjadrovať sa k prerokovávaným otázkam bez hlasovacieho práva. Expert predkladá predsedovi stálej komisie podpísané vyhlásenie zachovávať mlčanlivosť o všetkých skutočnostiach, o ktorých sa dozvedel pri výkone svojej funkcie ako aj oznámi skutočnosti, ktoré predstavujú alebo by mohli predstavovať konflikt záujmov podľa čl. 5 ods. 1 písm. b); povinnosť mlčanlivosti sa nevzťahuje na prípady, ak sa tieto skutočnosti oznamujú s preukázateľným súhlasom toho, koho sa týkajú. Ak sa pozvaný expert alebo iná zúčastnená osoba, ktorá nie je členom stálej komisie (napr. osoba podľa čl. 3 ods. 7), zúčastňuje zasadnutia stálej komisie, predseda si vopred vyžiada a overí jej súhlas s požiadavkou mlčanlivosti a požiadavkou podľa čl. 5 ods. 1 písm. b).

Článok 10
Hlasovanie stálej komisie

/1/ Stála komisia prijíma stanoviská trojpätinovou väčšinou všetkých členov. Toto stanovisko sa zverejňuje na webovom sídle ministerstva.

/2/ Člen stálej komisie, ktorý nesúhlasí s prijatým stanoviskom stálej komisie má právo, aby bol jeho odlišný názor spolu s odôvodnením pripojený k prijatému stanovisku. Tento názor sa zverejňuje na webovom sídle ministerstva.

/3/ Ak stála komisia neprijme stanovisko podľa odseku 1, má každý člen stálej komisie právo na zverejnenie odlišného názoru, spolu s odôvodnením, na webovom sídle ministerstva.

Článok 11
Hlasovanie per rollam

/1/ V odôvodnených prípadoch je možné o jednotlivých bodoch programu hlasovať per rollam (elektronicky) po rozhodnutí predsedu stálej komisie. Navrhnúť hlasovanie per rollam môže každý člen stálej komisie, a to zaslaním svojho návrhu o takomto hlasovaní predsedovi stálej komisie.

/2/ Na prijatie stanoviska prostredníctvom hlasovania per rollam sa postupuje podľa článku 10 ods. 1.

/3/ Predseda stálej komisie zabezpečí odoslanie informácie o hlasovaní per rollam spolu s príslušnými podkladmi k predmetu hlasovania všetkým členom stálej komisie. Informácia obsahuje predmet hlasovania, termín ukončenia hlasovania a emailovú adresu na prijímanie hlasov.

/4/ Termín ukončenia hlasovania per rollam určuje predseda. Termín na uskutočnenie hlasovania formou per rollam nesmie byť kratší ako 2 pracovné dni.

/5/ Hlasovanie per rollam je neverejné. Hlas po termíne hlasovania nie je možné meniť.

/6/ Po ukončení hlasovania per rollam predseda alebo podpredseda stálej komisie oznámi členom stálej komisie jeho výsledok prostredníctvom zápisu z hlasovania.

Článok 12
Dokumentácia

/1/ Hlavné dokumenty spojené s činnosťou stálej komisie sú: program zasadnutia, pracovný materiál a zápis zo zasadnutia stálej komisie.

/2/ Program zasadnutia a pracovný materiál sa primárne v elektronickej podobe zasiela všetkým členom stálej komisie obvykle a ak je to možné najmenej 5 pracovných dní pred zasadnutím stálej komisie.

/3/ Zápis zo zasadnutia vyhotovuje sekretariát stálej komisie a zasiela ho členom stálej komisie, podpisuje ho predseda stálej komisie alebo v jeho neprítomnosti podpredseda stálej komisie. Prílohou zápisu zo zasadnutia je prezenčná listina s podpismi členov, ktorí sa zúčastnili zasadnutia.

/4/ Zápis je elektronicky odoslaný členom stálej komisie spravidla do 5 pracovných dní od zasadnutia a následne ho majú členovia možnosť pripomienkovať. Termín na zaslanie pripomienok by nemal byť kratší ako 2 pracovné dni. Zápis so zapracovanými pripomienkami členov stálej komisie schváli a podpíše predseda stálej komisie a zabezpečí jeho odoslanie všetkým členom. V prípade, ak vznikne nesúhlas so zapracovanými pripomienkami, na nasledujúcom zasadnutí stálej komisii sa uvedená skutočnosť prerokuje.

Článok 13
Organizačno-technické a finančné zabezpečenie činnosti stálej komisie

(1) Ministerstvo organizačno-technicky zabezpečuje činnosť stálej komisie najmä tak, že poskytuje

a) vhodné priestory na konanie pravidelných zasadnutí stálej komisie vrátane technického zabezpečenia,
b) v prípade potreby primerané množstvo kancelárskeho materiálu pri zasadnutiach stálej komisie,
c) archiváciu dokumentov súvisiacich s činnosťou stálej komisie.

(2) Ministerstvo finančne zabezpečuje a podporuje činnosť stálej komisie

a) primeraným občerstvením počas zasadnutia stálej komisie poskytnutým podľa interných pravidiel ministerstva,
b) úhradou cestovného z miesta odchodu na miesto zasadnutia stálej komisie a späť členom stálej komisie, a prizvaným expertom podľa zákona č. 283/2002 Z. z. o cestovných náhradách v znení neskorších predpisov; úhrada cestovných nákladov sa realizuje refundáciou po doručení originálnych dokladov ministerstvu,
c) po príslušnom posúdení a schválení ministerstvom, úhradu odbornej práce člena stálej komisie nad rozsah bežnej činnosti v súlade s príslušnými právnymi predpismi a internými riadiacimi aktmi ministerstva.

Článok 14
Zánik stálej komisie

Stála komisia zaniká rozhodnutím ministra. O uvedenom budú členovia stálej komisie riadne a včas informovaní.

Článok 15

Záverečné ustanovenie

/1/ Štatút, jeho doplnenia a zmeny schvaľuje minister.

/2/ Zmeny a doplnenia štatútu musia byť vykonané písomnou formou, a to formou očíslovaného dodatku. Dodatok nadobúda platnosť a účinnosť dňom jeho podpisu ministrom.

/3/ Tento štatút nadobúda platnosť a účinnosť dňom jeho podpisu ministrom.

_____

Mgr. art. Veronika Remišová M.A., ArtD
podpredsedníčka vlády SR a ministerka investícií,
regionálneho rozvoja a informatizácie SR